

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Kristi åpenbarings søndag – 2. januar 2022

Prekentekest: John 12,42-47

Lesetekst I: Jes 51,4-8

Lesetekst II: 2 Kor 4,1-6

Som lys er jeg kommet til verden

Dagen

Kristi åpenbaringsdag er blant de dagene i kirkeåret som har et tydelig særpreg. Den faller alltid på første søndag etter nyttår og innleder Åpenbaringstiden, som er tiden mellom jul og faste. Den tradisjonelle hovedtekst for dagen er fortellingen om vismennene fra Østen i Matt 2, og fra den teksten henter dagen sitt fokus på Jesus om alle folkeslags Frelser. Dette er også et hovedmotiv i dagens bønn, hvor vi ber slik: «La alle folkeslag se din herlighet, og hylle ham som kom med frelse». Dagen er såpass markert at den har et kapittel med egne salmer i Norsk Salmebok, men ettersom vi nå er i tredje rekke i kirkeåret, vil nok mange finne at salmene fra Åpenbaringstiden, f.eks. «Kristus er verdens lys» (Norsk Salmebok 101), passer vel så godt.

Tekstene

Den gammeltestamentlige teksten er hentet fra Jes 51 og er et ord fra Gud til hans folk. Utgangspunktet er Guds påstand om at det er han som gir verden struktur og sammenheng; både lov (*torah*), rettferd (*tsedeq*) og frelse (*yesh'a*) utgår fra ham. Dette, sier profeten, skal folket ta til seg som trøst. Alt vil til slutt forsvinne; jorden slites som et klesplagg og himmelen blir til røyk, men Guds rettferdig og Guds frelse består. Dette er ikke bare et budskap til det utvalgte folket, for Guds rett er et lys for folkene.

Epistelteksten er avsnittet som kommer like før den kjente teksten om skatten i leirkar. Paulus skriver her om åpenhet og transparens i tjenesten; det er ikke noe skjult eller fordekt hverken ved det evangelium han forkynner, eller den måten han legger det fram på. Det må også gjelde for vår forkynnelse. Den er basert på åpne og tilgjengelige kilder (bibeltekstene) utlagt på en måte som kan begrunnes og forklares. Er noe ved dette uklart, skyldes det at verdens gud (djevelen) har gjort det slik at de vantro ikke ser lyset. Dette utfolder Paulus videre ved å peke på parallellen mellom skapelsens og frelsens lys. Det er han som på den første dag kalte lyset fram fra mørket som også har latt lyset skinne i våre hjerter. Dette har to konsekvenser som er viktige for oss selv og vår tjeneste. Vi kan ikke gi oss selv en levende Kristus-tro mer enn vi kan beslutte at verden skal bli til; begge deler er Guds gjerning for oss og i oss. Men den tro som blir til på denne måten, innebærer at vi kan forholde oss til verden

slik den faktisk er. Fordi Gud er den som gir verden struktur og sammenheng, er det bare ved det lys han skaper det avdekkes hvordan verden er.

Evangelieteksten er hentet fra slutten av Johannesevangeliet kapittel 12. Dette kapitlet innledes med at Jesus salves i Betania og så drar inn i Jerusalem palmesøndag. Deretter begynner Jesus å tale om sin nært forestående død. Så overtar evangelisten og kommenterer det forunderlige at det var mange som ikke trodde på tross av de tegn Jesus hadde gjort, og det siteres gammeltestamentlige profetier som gjentar samme motiv som epistelteksten: Det skyldes at deres øyne er blindet og hjertene forherdet. Her begynner så prekenteeksten med en påstand om at blant jødene rådsherrer var det likevel en del som trodde, men de tidde stille med sin bekjennelse på grunn av frykt for fariseerne. Så avsluttes teksten med Jesu eget utsagn om seg selv. Hans autoritet er forankret i Gud som har sendt ham. Han kommer derfor med lys, og ingen som tror på ham, vil forbli i mørket. Tror de likevel ikke, vil ikke Jesus dømme dem, for hans oppgave er å komme med frelse. Der slutter prekenteeksten, mens kapitlet avsluttes med Jesu utsagn om at hans ord likevel dømmer dem som ikke tror, fordi det er den Gud som står bak Jesu ord de dermed avviser.

At Gud er frelsens opphav, er altså et felles motiv i alle de tre tekstene. GT-teksten og evangelieteksten knyttes også sammen ved at det i evangeliet er Jesus som bringer frelse (*yeha'*) fra Gud. Gjennom evangeliet får altså profetien konkret form. Guds frelse er ikke bare en idé; det er en person.

Prekenen

Både dagen og tekstene inviterer til et tydelig fokus på Jesu person. Personer som sier om seg selv at de på en entydig måte representerer Gud, har vanligvis liten troverdighet. Vi oppfatter dem som svermeriske og overspente, kanskje også som psykisk ustabile. Det var også den umiddelbare reaksjon fra flere av disiplenes side da de møtte Jesus. Likevel maktet Jesus å leve ut denne selvpresentasjonen på en måte som gjorde den troverdig, og slik evangeliene framstiller ham, virker han slik også for oss. I Jesu person er Gud selv til stede og avklarer hvordan verden henger sammen. Den er Guds verk, og gjenopprettelsen av det blikk på verden som ser at det er slik, er også Guds verk. Det skjer ved at sannhetens lys går opp for oss. I takknemligheten til Gud for det han gir, er det derfor et element av evighet som forblir også når himmelen blir til røyk og jorden et utslitt klesplagg.

Alle tre tekstene følger dette opp med en advarsler mot å møte dette budskapet med engstelse og vantrø. Når Gud kaller, står vi i en åndelig kamp, og den som ikke ser de realiteter dette avdekker, er åndelig blind. Evangelieteksten peker på at slik blindhet kan ha med menneskefrykt å gjøre. Gudstro og trosbekjennelse hører sammen. Derfor holder Paulus fram tjenestens åpenhet og transparens. Har Gud latt troen på Jesus bli til i våre hjerter, må vi si det som det er. Alt annet vil fort få ødeleggende konsekvenser.

Knut Alfsvåg

Professor VID vitenskapelige høyskole, Stavanger

knut.alfsvag@vid.no